

Prof. dr hab.n.med. Sławomir Michałak
Zakład Neurochemii i Neuropatologii
Uniwersytetu Medycznego
im. K.Marcinkowskiego
w Poznaniu

Poznań, dnia 19.04.2019

OCENA
dorobku naukowego
oraz osiągnięć zawodowych i dydaktycznych
dr n.med. Przemysława Wielgata
z Zakładu Farmakologii Klinicznej
Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku

1. Dorobek naukowy

Dorobek naukowy dr Przemysława Wielgata obejmuje cykl 5 publikacji składających się na osiągnięcie naukowe pt: „Kwas sialowy i jego receptory z rodziny Siglec jako potencjalne wskaźniki patologii układu nerwowego i oddechowego”. Dr Wielgat opublikował powyższe prace w latach 2011 – 2018, a ich łączny współczynnik oddziaływania (IF) wynosi 11,467.

Dr Przemysław Wielgat jest ponadto autorem 21 oryginalnych publikacji, które nie wchodzi w skład cyklu, a ich współczynnik oddziaływania wynosi 43,496 oraz jednej pracy oryginalnej opublikowanej w suplemencie Int J Med. Microbiol o IF= 2,76.

Liczba cytowań prac opublikowanych przez Dra Przemysława Wielgata wynosi 175, a indeks Hirscha według bazy Web of Science osiąga wartość 7.

Podsumowując dorobek naukowy Dra Przemysława Wielgata:

- stanowi nowatorskie ujęcie zagadnień związanych z analizami kwasu sialowego i jego receptorów w kontekście procesu glikozylacji,

- obejmuje zagadnienia bardzo ważne z punktu widzenia udziału glikozylacji w procesach immunologicznych,
- cechuje się istotnymi parametrami oddziaływania spełniającymi oczekiwania wobec samodzielnego pracownika naukowego.

Na podstawie analizy całościowej dorobku naukowego, oceny parametrycznej opartej o skumulowany IF, liczbę cytowań oraz indeks Hirscha uważam, że dorobek naukowy Dra Przemysława Wielgata w pełni kwalifikuje go do przeprowadzenia przewodu habilitacyjnego.

2. Ocena osiągnięcia naukowego pt: „Kwas sialowy i jego receptory z rodziny Siglec jako potencjalne wskaźniki patologii układu nerwowego i oddechowego”..

Kwasy sialowe stanowią rodzinę jednocukrów najczęściej występujących w błonach cytoplazmatycznych i płynach ustrojowych. W procesie glikacji zachodzi nieenzymatyczne przyłączenie kwasu sialowego do białek i lipidów. W następstwie glikacji dochodzi do modyfikacji procesów komunikacji i oddziaływania międzykomórkowego. Zjawisko to ma szczególne znaczenie kliniczne w układzie immunologicznym i ośrodkowym układzie nerwowym. Z kolei receptory kwasu sialowego – Siglec uczestniczą w patomechanizmach związanych z immunopatologią oraz procesami neurozwyrodnieniowymi.

W pierwszej pracy cyklu Habilitant wykazał, że pozbawienie neuronów kwasu sialowego powoduje upośledzenie interakcji między komórkami nerwowymi i mikroglejem wpływając jednocześnie na cechy morfologiczne obu populacji komórkowych.

Druga praca cyklu podejmuje ciekawe zagadnienie wpływu przewlekłego stresu na aktywność sialidazy w hipokampie u szczura. Autor wykazał ważny nie tylko z poznawczego punktu widzenia, ale również istotny klinicznie aspekt zależności między stresem, przewlekłym procesem zapalnym a sialilacją NCAM i neurodegeneracją prowadzącą do upośledzenia czynności poznawczych.

Zwierzęcy model ogólnoustrojowego odczynu zapalnego stanowi temat trzeciej pracy cyklu. Habilitantowi powiodło się wykazanie zależności między nasileniem sialilacji w przebiegu ostrego stanu zapalnego w modelu doświadczalnym i neurodegeneracją w hipokampie.

W czwartej pracy włączonej do osiągnięcia naukowego Autor podjął się wyjaśnienia znaczenia i kontroli receptorów Siglec w przebiegu POCHP. Ekspresja receptorów Siglec w makrofagach i neutrofilach z płucnicy chorych z POCHP zwiększa się pod wpływem wziewnych glikokortykosteroidów.

Kolejna, piąta praca cyklu, poświęcona jest ocenie wpływu dymu tytoniowego na sialilację i ekspresję receptorów Siglec w komórkach nabłonka oddechowego i monocytach. Autor wykorzystał tu model hodowli komórkowych eksponowanych na dym tytoniowy. Wynikiem przeprowadzonego eksperymentu było stwierdzenie, że $\alpha 2,3$ i $\alpha 2,8$ sialilacja jest istotnie zwiększona w komórkach nabłonka oddechowego. Z kolei $\alpha 2,6$ sialilacja nie zmienia się w komórkach nabłonka oddechowego i monocytach, ale dochodzi do wzrostu ekspresji receptorów Siglec w monocytach.

Habilitant z cyklu pracy wyprowadza pięć interesujących wniosków wskazujących na znaczenie kwasu sialowego, procesu sialilacji i receptorów Siglec w procesach zapalnych, a ponadto w patomechanizmach spajających zapalenie z neurodegeneracją.

3. Osiągnięcia naukowo-badawcze

Dr Przemysław Wielgat realizował projekty badawcze w zakresie spoza cyklu publikacji składających się na osiągnięcie naukowe pt: „Kwas sialowy i jego receptory z rodziny Siglec jako potencjalne wskaźniki patologii układu nerwowego i oddechowego”. Badania te skupiały się na aktywności egzoklikozydaz lizosomalnych u chorych z boreliozą oraz na wpływie antybiotykoterapii z zastosowaniem doksycykliny. Autor wykazał, że zakażenie borelią związane jest z pobudzeniem aktywności egzoglikozydaz w surowicy krwi, a antybiotykoterapia powoduje jej obniżenie. To ważna obserwacja, która może nabrać znaczenia klinicznego i być wykorzystana w monitorowaniu aktywności choroby, jak i oceny skuteczności jej leczenia.

Dr Przemysław Wielgat analizował również aktywność egzoglikozydaz u chorych z pierwotnymi guzami mózgu wykazując zależność między stopniem złośliwości glejaków

a aktywnością tych enzymów lizosomalnych. To wartościowa obserwacja przybliżająca patomechanizmy rozwoju i przebiegu pierwotnych guzów mózgu pochodzenia glejowego.

Te dwa kierunki badań stały się podstawą opracowania odpowiednio pracy magisterskiej i rozprawy doktorskiej.

Habilitant zajmował się w swojej pracy naukowej również patomechanizmami przewlekłej obturacyjnej choroby płuc w kontekście znaczenia ekspozycji na dym tytoniowy. Stosując modele hodowli komórkowych Dr Przemysław Wielgat stwierdził, że tym tytoniowy indukuje produkcję cytokin w komórkach układu immunologicznego - monocytów oraz nabłonka oddechowego. Ponadto ciekawą obserwacją było wykazanie korzystnego wpływu procesu desialilacji na ochronne działanie deksametazonu na komórki nabłonka oddechowego.

Interesującym problemem podjętym przez Habilitanta był udział receptorów angiotensyny w procesach poznawczych. Dr Przemysław Wielgat wykazał zależność angiotensyny IV i receptorów dopaminergicznych D1, D2, D3 i D4 w tworzeniu śladów pamięciowych. To kolejna ważna obserwacja o potencjale klinicznym jakiej dokonał Habilitant w swojej działalności naukowej.

Dr Przemysław Wielgat zajmował się również wpływem chemioterapii nowotworów i choroby Alzheimera na ekspresję białka tau w mózgu i jego stężenie w płynie mózgowo-rdzeniowym. Habilitant nie tylko obserwował pogarszanie funkcji poznawczych w przebiegu chemioterapii, ale również wskazywał na możliwości przyżyciowego monitorowania białka tau w mózgu. Zagadnienie to związane jest z bardzo aktualnymi i ważnymi klinicznie problemami wpływu chemioterapii na układ nerwowy i zjawisko tzw. „chemobrain”.

Dr Przemysław Wielgat uczestniczył jako wykonawca w realizacji 12 projektów badawczych oraz w 9 jako kierownik. Większość projektów realizowane było w ramach środków statutowych Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku. Na podkreślenie zasługuje fakt realizacji jednego z projektów na Uniwersytecie w Bonn, dwóch w ramach grantów zagranicznych i jednego wyłonionego w ramach konkursu NCN.

Podsumowując, zakres działalności Dra Przemysława Wielgata całkowicie wypełnia oczekiwania wobec samodzielnego pracownika naukowego i stanowi znaczący wpływ dla rozwoju dziedziny, którą reprezentuje Habilitant.

4. Rozwój zawodowy

Dr Przemysław Wielgat jest absolwentem kierunku Farmacja Apteczna Akademii Medycznej w Białymstoku na Wydziale Farmaceutycznym z Oddziałem Analityki Medycznej. Uzyskał tytuł magistra farmacji na podstawie pracy „Aktywność β -galaktozydazy w surowicy krwi pacjentów z boreliozowym zapaleniem stawów.” Następnie uzyskał stopień doktora nauk medycznych na Wydziale Farmaceutycznym Akademii Medycznej w Białymstoku na podstawie rozprawy zatytułowanej: „Aktywność egzoglikozydaz lizosomalnych w guzach nowotworowych mózgu.”

Dr Przemysław Wielgat pracę zawodową rozpoczął w Zakładzie Farmakologii Klinicznej Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku na stanowisku specjalisty naukowo-technicznego. Następnie odbywał podoktorski staż naukowy w Institute of Reconstructive Neurobiology, Life & Brain Center Uniwersytetu w Bonn. Po odbyciu powyższego stażu Dr Wielgat pracował w Zakładzie Farmakologii Klinicznej Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku na stanowisku asystenta, a później – do chwili obecnej - adiunkta.

Dr Przemysław Wielgat odbył naukowy staż podoktorski w Institute of Reconstructive Neurobiology, Life & Brain Centre, University of Bonn, podczas którego realizował omówione powyżej projekty badawcze.

5. Osiągnięcia dydaktyczne

Dr Przemysław Wielgat zaangażowany jest w działalność dydaktyczną w Zakładzie Farmakologii Klinicznej Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku w zakresie farmakologii klinicznej i farmakologii. Prowadzi zajęcia w tych obszarach dla studentów Wydziału Lekarskiego, Oddziału Stomatologii, Oddziału Nauczania w Języku Angielskim.

Habilitant jest opiekunem Studenckiego Koła Naukowego oraz opiekunem naukowym doktoranta w Zakładzie Farmakologii Klinicznej.

7. Osiągnięcia organizacyjne, nagrody i wyróżnienia

Dr Przemysław Wielgat jest członkiem Polskiego Towarzystwa Farmakologicznego i skarbnikiem jego Oddziału Białostockiego.

Habilitant otrzymał kilkakrotnie Nagrodę Naukową Rektora Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku oraz stypendium naukowe dla młodych doktorów tej samej Uczelni.

6. Członkostwo towarzystw naukowych

Dr Przemysław Wielgat jest członkiem Polskiego Towarzystwa Farmakologicznego.

Podsumowując opinię uważam, że dorobek naukowy, osiągnięcia naukowe, zawodowe, dydaktyczne i organizacyjne w pełni kwalifikują Dra Przemysława Wielgata do ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego. W związku z powyższym, zwracam się do Wysokiej Rady Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Stomatologii i Oddziałem Nauczania w Języku Angielskim Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku o dopuszczenie Pana Dra Przemysława Wielgata do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.

Kierownik Zakładu
Neurochemii i Neuropatologii

Prof. dr hab. n. med. Sławomir Michalak